

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.019/2018/5.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Molnár Ferencné dr., előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2019. január 16.
Az ügy tárgya: sikkasztás büntette
Terhelt(ek):

Első fok: Veszprémi Járásbíróság, 13.B.266/2016/17., ítélet, tárgyalás,
2017. október 10.
Másodfok: Veszprémi Törvényszék, 1.Bf.40/2018/6., ítélet, nyilvános ülés,
2018. március 1.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a sikkasztás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Veszprémi Járásbíróság 13.B.266/2016/17. számú és a Veszprémi Törvényszék 1.Bf.40/2018/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Veszprémi Járásbíróság a 2017. október 10. napján meghozott 13.B.266/2016/17. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetésében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (6) bekezdés b) pont]. Ezért a terheltet 2 év szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy a végrehajtás elrendelése esetén annak végrehajtási fokozata börtön, és a terhelt legkorábban a büntetés 2/3 részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra; a terhelttel szemben 7.910.750 forint erejéig vagyonek Kobzást is elrendelt, a sértett által előterjesztett polgári jogi igényt elutasította, a terheltet előzetes mentesítésben részesítette, rendelkezett továbbá a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről, valamint az ügyben elrendelt zár alá vételt a vagyonek Kobzás összegét meghaladóan feloldotta.

- [2] Kétirányú fellebbezés alapján eljárva a Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2018. március 1. napján jogerős 1.Bf.40/2018/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta; a vagyonek Kobzása vonatkozó rendelkezést mellőzte, a zár alá vételt teljes egészében feloldotta, a terheltet 100 napi tétel pénzbüntetésre is ítélte, egy napi tétel összegét 3.000 forintban állapította meg, így mindösszesen 300.000 forint pénzbüntetést is kiszabott, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [3] Az irányadó tényállás lényege szerint a terhelt a Kamara nyilvántartásában szereplő önálló bírósági végrehajtó volt, 2005. március 10. - 2007. november 26. közötti időszakban végrehajtói letéti számláját a Bank Zrt.-nél tartotta fenn, melynek száma 00000000-00000000 volt. Ezen számla a Kamaránál mint a terhelt végrehajtói letéti számlája volt nyilvántartva. A terhelt a Bank Zrt.-nél vezette továbbá a 00000000-00000000 számú kisvállalkozói pénzforgalmi elszámolási számlát is, melyre a végrehajtási eljárások során befolyt, őt megillető munkadíjakat utalt át, illetve vett fel készpénzben, őt terhelő számlavezetési díjakat fizetett, s melyen - noha letéti számlaként nem volt a Kamaránál nyilvántartásba véve - végrehajtásból származó letéti pénzeket is kezelte. A sértett mint felperes, az alperes ellen szerződés teljesítése iránt folyamatban volt polgári perében részben pernyertes lett, részére a bíróság követelést ítélte meg. Ezzel párhuzamosan az 1. és 2. számú Kft. végrehajtást kérők által indított végrehajtási ügyében a terhelt mint önálló bírósági végrehajtó lefoglalta az adós által az Egészségbiztosítási Pénztárral szemben indított peres ügyekben megítélt követeléseket, összesen 95.858.141 forint összegben. A pereszes egészségbiztosítási pénztár összességében 80.000.000 forintot meghaladó összeget utalt át a terhelt végrehajtói letéti számlájára. A terhelt 2005. március 10. és 2007. november 26. napja közötti időben az adós ellen a végrehajtási eljárások keretében befolyt pénzeszegeket ismétlődő módon, az e számlához kapcsolt technikai betéti számlákon különböző futamidőkre jogtalanul lekötötte, majd a futamidők végén a betéti számlákon keletkezett kamatösszegeket saját számlájára utalta át, vagy a pénztárban felvette, míg a tőkeösszegeket újból lekötötte. Ily módon a terhelt a tényállás 1-8. pontjaiban részletezett módon a végrehajtói letéti számlán lévő mintegy 80.000.000 forinttal sajátjaként rendelkezett, ennek révén a számlavezető banktól 7.910.750 forint kamatokban megnyilvánuló jogtalan haszonra is szert tett, melyet eltulajdonított. A terhelt utólagosan az általa korábban jogtalanul eltulajdonított 7.910.750 forint kamat összegét a végrehajtói letéti számlájára befizette.

II.

- [4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője - az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés a) pontját megjelölve - a terhelt felmentése érdekében terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Indokai szerint a terhelt által elkövetett cselekmény nem bűncselekmény, mivel a végrehajtói letéti számlán elhelyezett ún. „bankszámlapénz” dolognak, illetve a dologgal egy tekintet alá eső birtokba vehető testi tárgynak nem tekinthető, ezért arra nézve sikkasztás sem követhető el. Mivel nincs dolog, nincs tulajdon és tulajdonos sem, ezért az eljáró bíróság a polgári jognak (magánjognak) a büntetőjogra is kiható szabályait teljes mértékben figyelmen kívül hagyta. Hivatkozott arra, hogy a sikkasztás bűncselekményének elkövetési tárgya kizárólag birtokba vehető testi tárgy, dolog lehet, amelyre nézve tulajdonjog fennállhat, ezért a sikkasztás bűncselekménye jogra, követelésre, szerződési pozícióra nem követhető el. Kifejtette azt is, hogy a terhelt által elkövetett cselekmény legfeljebb a Btk. 376. §-ában meghatározott hűtlen kezelés körében vizsgálható, azonban a terhelt magatartása eredményeként nem vagyoni hátrány, hanem épp ellenkezőleg, vagyoni előny keletkezett, ez pedig kizárja terhére a hűtlen kezelés megállapíthatóságát is.
- [5] A Legfőbb Ügyészség BF.1047/2018/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta. Az ügyészi álláspont szerint az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy a végrehajtói letéti számlán elhelyezett pénzeszeg a végrehajtóra rábízott vagyon, ami - bár

helyettesíthető - nem került a végrehajtó terhelt tulajdonába, az számára idegen dolog volt, ezért sikkasztás elkövetési tárgya lehet; dolognak tekintendő a pénz, ideértve a bankszámlapénzt is. Az ügyész szerint a terhelt a sértett tulajdonát képező, de végrehajtás alá vont pénzüsszeget különböző részletekben és futamidőre, a tulajdonos tudta és beleegyezése nélkül kamatozó betétekbe fektette, tulajdonosi részjogosítványt gyakorolt, ezáltal a rábízott idegen dologgal jogtalanul sajátjaként rendelkezett. Nem tartotta alaposnak az indítvány hűtlen kezelésre vonatkozó okfejtését sem, hiszen a vagyonkezelői megbízás alapján a vagyonkezelőnek gazdálkodási, vagyonműködtetői feladatai is vannak, szemben a végrehajtóval, aki a felek, illetve más által oda befizetett összegeket saját vagyonától elkülönítetten, letéti számlán köteles kezelni és azzal csak a végrehajtandó követelések teljesítése érdekében tehet rendelkezéseket. Mindezek alapján a megtámadott határozat hatályban tartását indítványozta.

III.

- [6] A terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [7] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. A Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [8] Kétségtelen, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [9] Nem sértett azonban törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében megállapította, és helyes az alkalmazandó büntetőtörvény megválasztása is.
- [10] A Btk. 372. § (1) bekezdése szerint aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik, sikkasztás követ el.
- [11] Idegennek az a dolog tekintendő, ami - a rábízáskor és az elkövetési magatartás kifejtésekor is - nem az elkövető, hanem más (természetes vagy jogi személy) tulajdonában áll. Rábízottá pedig akkor válik az ilyen dolog, ha a rábízás folytán annak birtokba vétele, átvétele, illetve a dolog feletti tényleges hatalom megszerzése megtörténik. A rábízással a dolog tulajdonosa az őt megillető egyik részjogosítványt, a birtoklás jogát ruházza át más személyre.
- [12] A sikkasztás az ingó dolog feletti tényleges, s egyébként jogszerű hatalom (birtoklás) kihasználása, visszaélés a tulajdonos bizalmával.
- [13] Az 1878. évi V. törvénycikk (Csemegi Kódex) 355. §-a a sikkasztás, 333. §-a pedig a lopás elkövetési tárgyaként az idegen ingó dolgot jelölte meg. Ennek nyomán következetes ítélkezési gyakorlat alakult ki, s az elkövetési tárgyat érintő értelmezésen lényegileg az 1978. évi IV. törvény, és a hatályos Btk. sem változtatott (1/2005. Büntető-polgári jogegységi határozat).
- [14] Amint azt a Kúria már korábban kifejtette a sikkasztás elkövetési tárgya lehet pénz. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a pénz mint helyettesítő dolog átadása esetében - amennyiben az kölcsön címén történik - valóban nem lehet szó sikkasztásról, ez esetben ugyanis a kölcsönösszeg átmegy tulajdonba és ilyenkor legfeljebb a csalás bűncselekménye jöhet szóba; ha azonban az átadott pénz nem kölcsön, akkor annak eltulajdonítása, azzal sajátjakénti rendelkezés sikkasztást valósíthat meg. Ilyennek minősül a célzott felhasználásra átadott, befizetett pénzüsszeg (BH 2013.86.).
- [15] Rámutat a Kúria arra, hogy a büntetőjog szerinti büntetendőség és büntethetőség lényege a bűnösség. A felülvizsgálati indítvány egyoldalúan csupán a polgári jog oldaláról vizsgálta a történeteket, és ezen keresztül kifogásolta a terhelt bűnösségének megállapítását. Azon túlmenően, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság a Be. 7. § (5) bekezdése alapján a büntetőjogi felelősséget önállóan állapítja meg, a Kúria megjegyzi, hogy sikkasztás esetében az eltulajdonítás, sajátjakénti

rendelkezés jogtalansága éppen abban érhető tetten, hogy annak nincs a jog szerint elismert „jogcíme”.

- [16] A bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I. 17.) IM számú rendelet (a továbbiakban rendelet) a bírósági végrehajtóra nézve egyértelmű rendelkezéseket tartalmaz a pénzkezelés, a végrehajtói letéti számla, a be- és kifizetések nyilvántartása tekintetében.
- [17] A rendelet 47. § (1) bekezdése kimondja, hogy a végrehajtó az eljárása során a felektől közvetlenül felvett, vagy a végrehajtói letéti számlára befizetett, illetőleg átutalt (a továbbiakban befizetett) összegeket köteles a rendeltetésüknek megfelelően kezelni és a kifizetéseket attól az időponttól számított 15 napon belül teljesíteni, amikor a kifizetés előfeltételei biztosítottak.
- [18] A 48. § (1) bekezdése szerint a végrehajtó a végrehajtandó követelés teljesítése céljából a felek és más által befizetett összegeket a saját vagyonától elkülönítve, végrehajtói letéti számlán köteles kezelni.
- [19] A (2) bekezdés pedig egyértelműen rendelkezik arról, hogy a végrehajtói letéti számláról a hitelintézet kifizetést csak a végrehajtó vagy helyettese rendelkezésére teljesíthet.
- [20] Az irányadó tényállásból kitűnően a terhelt a 2005. március 10. és 2007. november 26. közötti időben a végrehajtói letéti számlájára végrehajtási eljárás keretében befolyt pénzösszegeket ismétlődő módon, a letéti számlához kapcsolódó különböző technikai betéti számlákra áthelyezte, különböző futamidőkre jogtalanul lekötötte, majd a futamidők végén a keletkezett kamatösszegeket saját számlájára utalta vagy pénztárban készpénzben felvette, míg a tőkeösszegeket újból lekötötte.
- [21] A terhelt e magatartása nyilvánvalóan az 1/2002. (I. 17.) IM számú rendelet pénzkezelésre vonatkozó szabályaival ellentétes volt, mivel a terhelt szándéka a hozzá végrehajtás során befolyt pénzösszeg ideiglenes megszerzésére, annak saját gazdagodását eredményező befektetésére irányult, amelyhez semmilyen jogcíme nem volt.
- [22] Jelen esetben tehát a bírósági végrehajtó részére befizetett pénzeszköz nem kölcsön volt, hanem célzott felhasználásra átadott pénz [rendelet 47. § (1) bekezdés], amely idegen dolognak minősül, és amelyet a terhelt a jogszabályi rendelkezésekkel ellentétes módon, jogcím nélkül, saját céljai (kamatnyereség) elérése érdekében használt fel. Ily módon a rábízott idegen dologgal jogtalanul, sajátjaként rendelkezett.
- [23] A jogszabályi rendelkezésekből kitűnően nem kétséges az sem, hogy a végrehajtónak a letéti számlán kezelt pénzösszegek tekintetében nincs vagyonkezelői megbízatása, nem feladata a vagyonnal való gazdálkodás, a vagyon működtetése, mivel a végrehajtói letét lényege az, hogy a végrehajtó (letétkezelő) csak a jogszabályoknak megfelelő intézkedéseket tehet a rábízott vagyon tekintetében, melyek közé a saját haszonra történő befektetés nyilvánvalóan nem sorolható. Ily módon a hűtlen kezelés tényállási elemeinek vizsgálata jelen esetben szóba sem kerülhet.
- [24] Nem sértett törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor a terhelt büntetőjogi felelősségét folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (6) bekezdés b) pont] megállapította.
- [25] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.
- [26] Ekként a Kúria a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [27] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [28] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén

alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2019. január 16.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

Kiadmány hiteléül:

bírószági ügyintéző